

bej Jara Šašla, katerega je izredno cenil in njegova dela pri svojih raziskavah vedno upošteval.

Zelo si je želel udeležiti se simpozija ob 1600 letnici bitke pri Fluvio Frigidu, posebej še zato, ker ga je kot severnjaka fascinirala Vipavska dolina, prva znanilka Mediterana na poti proti jugu. Nekoč, ob začetku slovensko-nemških izkopavanj, se je celo ubadal z mislijo, da bi uredil velik mednarodni arheološki inštitut v Vipavskem križu.

Zadnjič smo se srečali na simpoziju oktobra 1993 v Regensburgu, kjer je že nekako v slutnji prihajajočega konca strnil zgodovino Komisije za arheološko

raziskovanje poznorimske Recije in še posebej podčrtal sodelovanje s slovenskimi kolegi pri raziskavi Vranja in Hrušice. Telesno je bil sicer že nekoliko onemogel, duhovno pa svež kot vedno in pripravljen ob ostri diskusiji in kozarcu vina vztrajati pozno v noč. S svojim znanjem in prepričanjem, da lahko zmagujejo le argumenti stroke, jo je znal vedno usmeriti k bistvu stvari. In morda bomo prav to po njegovem odhodu najbolj pogrešali.

Slavko CIGLENEČKI

Howard Comfort (1904-1993)

Howard Comfort je bil od 1932 do 1969 predavatelj in profesor za klasične študije na Haverford Collegeu v Pennsylvaniji. Doktoriral je 1929 z obravnavo sigilatne zbirke ameriške akademije v Rimu na univerzu Princeton. Tudi začetniki v rimski arheologiji zanj vedo zaradi temeljnega članka o teri sigilati v *RE*, članka, ki ustrezno informira še danes. Tisti, ki se pa s sigilato več ukvarjamo, pa neprestano rabimo kaj iz njegove bogate bibliografije, zlasti pa ne moremo pogrešati kataloga žigov na italski sigilati: *Oxé, Comfort Corpus vasorum aretinorum* (*Antiquitas* III 4, 1968). To zbirko zaradi obilice novih podatkov zdaj sicer dograjujejo, Comfortovega deleža pa iz nje čas, enako kot Oxéjevega, ne moremo zbrisati.

Velik vpliv na raziskovanje rimske keramike in na strokovno in osebno rast raziskovalcev pa je imel tudi kot ustanovitelj in dolgoletni predsednik združenja *Rei cretariae Romanae fautores*. Tu je deloval namreč tudi s svojimi človeškimi kvalitetami. Z vse se je zanimal. Z velikim žarom je iskal po svoji domovini in Stephena Dysona celo navdušil, ko se je pokazalo nekaj možnosti, da bi Smithsonian podprl tudi zavarovalne raziskave v Ptujju. In iskreno žal mu je bilo, ker zvezde velike politike temu projektu niso bile naklonjene. S pristrčnim veseljem je 1973 vodil kongres RCRF v Ljubljani, organizacijsko mojstrovino Petra Petruja in Ljudmile Plesničar Gec. In ni mogel prehaliti pripravljenosti naše revije in njenega ured-

ništva, da so prevzeli v 26. letniku v objavo gradivo s tega kongresa. Svoje predavanje na tem kongresu (*Arh. vest.* 26, 1975, 158 ss) je začel z za njegovo sproščenost in poštenost tako značilnim stavkom, nad katerim bi se morali večkrat zamisliti. Dejal je namreč, da vsakdo, ki piše, napiše tudi mnogo zmot, ali kot je rekel on, "neumnosti". Tudi našemu strokovnemu delu je namenjal mnogo pozornosti. Našel je Slovenca, da mu je iz obdelav ptujskega gradiva prevajal zanimive pasuse. Obema emonskima katalogoma je namenil obsežno kronološko analizo, katere rokopis je avtoricoma takoj poslal in spet pozorno sprejel ustrezne in potrebne korekture, ki smo jih predlagali na podlagi drugih spoznanj pri nas in na Štalenskem vrhu.

V poslednjih letih se je ob koncih kongresov poslavljajal že s solzami. Ko je želel oditi z aktivnega predsedniškega mesta (častni predsednik je ostal do smrti), je trmasto ponavljajal stavek "*It's time for a change.*" Življenje in čas neusmiljeno prinašata spremembe sama po sebi. A kanček grenkobe ostaja ob spremembah; ko nastaja novo redkokdaj ohranimo vse dobro iz preteklosti. S tem zapisom želim ohraniti nekaj spomina na tisti prispevek Howarda Comforta tudi naši arheologiji, ki ga ni moč razbrati v njegovih besedilih.

Iva MIKL CURK